

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران
دانشکده پرستاری و مامایی

**بررسی تاثیر برنامه مداخله شناختی رفتاری پرستار راهبر افسردگی
و کیفیت خواب در بهاران تحت عمل جراحی قلب باز**

پایان نامه برای دریافت مدرک کارشناسی ارشد پرستاری مراقبت‌های ویژه بزرگسالان

نگارنده:

الهام حسینی

استاد راهنما:

دکتر الهام نواب

اساتذ مشاور:

دکتر مریم اسماعیلی

دکتر فرناز اعتصام

استاد مشاور آمار:

دکتر فرشاد شرفی

چکیده:

زمینه و هدف: فواید جراحی عروق کرونر و جراحی در یچه قلب در افزایش بقا، بهبود عملکرد بطن، رهایی از آنژین و تنگی مجدد عروق قلب در بیماران قلبی اثبات شده است. با اینحال طبق شواهد ۳۰ تا ۴۰ درصد بیماران پس از جراحی قلب نوعی افسردگی روانی و اختلال خواب تجربه می کنند. با توجه به شروع بالای انواع جراحی های قلب در کشورهای صنعتی و در حال توسعه از جمله ایران و از آنجایی که عوارض این دسته از اعمال جراحی همچون افسردگی و اختلالات خواب برای بیمار و خانواده وی بسیار پرتنش بوده و هزینه های بسیار زیادی جهت درمان دارویی، از کارافتادگی و یا بستری مجدد بیماران، ایجاد میکند، جهت برنامه ریزی اقدامات مناسب پرستاری، ارتقای خدمات سلامت روانی و اجرای سیاستهای مرتبط با آن در جامعه، نیاز به آشنایی با درمانهای مناسب، از جمله درمان شناختی رفتاری میباشد. در همین راستا، مطالعه حاضر با هدف تعیین تاثیر مداخله شناختی-رفتاری پرستار راهبر بر کاهش افسردگی و بهبود کیفیت خواب بیماران تحت جراحی های قلبی انجام گرفت.

روشکار: این مطالعه یک کارآزمایی بالینی تصادفی سازی شده بود که بر روی 90 بیمار دچار افسردگی و اختلال خواب پس از جراحی قلب باز، در بیمارستان کوثر شیراز (مرکز قلب) و در سال های 1398-1399 انجام شد. شرکت کنندگان به طور تصادفی (simple random assignment) به دو گروه مداخله و کنترل تقسیم شدند و جهت جمعآوری اطلاعات از پرسشنامه دموگرافیک، پرسشنامه بک برای سنجش علائم افسردگی و پرسشنامه همیلتون برای تعیین شدت افسردگی و پرسشنامه پیتزبرگ برای سنجش کیفیت خواب استفاده شد. مداخله شناختی-رفتاری پرستار راهبر توسط محقق طی ۱۰-۱۲ جلسه برای گروه مداخله انجام شد. در گروه کنترل روال معمول درمانی بعد از جراحی های قلب انجام شد. داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۲۲ و استفاده از آمار توصیفی مانند میانگین، انحراف معیار و جداول فراوانی توصیف شدند. سپس داده ها توسط روش های آمار استنباطی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. در قسمت آمار استنباطی از آزمون های کایاسکووار، منویتنی و t مستقل استفاده شد.

یافتهها: طبق یافته های این مطالعه، دو گروه قبل از مداخله از نظر متغیرهای جمعیت شناختی و بالینی همگن بودند. با مقایسه نمره افسردگی بیک قبل و بعد از مداخله در دو گروه مداخله و کنترل، میانگین علائم افسردگی در گروه مداخله کاهش یافت ($P\text{-Value} < 0/001$). همچنین، با مقایسه نمره افسردگی همیلتون قبل و بعد از مداخله در دو گروه مداخله و کنترل، میانگین شدت افسردگی در گروه مداخله به طور قابل توجهی کاهش یافت ($P\text{-Value} < 0/001$). همچنین، مقایسه نمره کیفیت خواب قبل و بعد از

مداخله در دو گروه نشان داد که پس از مداخله، کیفیت خواب در گروه مداخله به طور قابل توجهی بهبود یافته است ($P\text{-Value} < 0.001$).

بحث و نتیجه گیری: اجرای مداخله شناختی رفتاری پرستار راهبر، منجر به کاهش علائم و شدت افسردگی و بهبود کیفیت خواب در بهاران پس از جراحی قلب باز می شود. به نظر می رسد که کاربرد این مداخله به لحاظ بالینی سودمند و اثربخش و از لحاظ اقتصادی مقرون به صرفه و قابل توصیه است.

واژه های کلیدی: افسردگی، کیفیت خواب، جراحی قلب باز، مداخله شناختی رفتاری پرستار راهبر.

**Teheran University of Medical Sciences
School of Nursing and Midwifery**

**The Effect of nurse-led Cognitive Behavioral Therapy (CBT) on
the Depression and Sleep Quality in Patients undergoing Open
Heart Surgery**

A thesis submitted as partial fulfillment of the requirements for Master of
Science (MSc)

By
Elham Hosseini

Supervisor
Dr. Elham Navab

Consultants
Dr. Maryam Esmaeeli
Dr. Farnaz Etesam
Dr. Farsahd Sharifi

2020

Abstract

Background and Aim: The benefits of coronary artery bypass graft and heart valve surgery have been proven to increase survival, improve ventricular function, relieve angina, and restrict coronary arteries in heart patients. However, it is estimated that 30 to 40 percent of patients experience some form of depression or sleep disorder after heart surgery. Due to the high prevalence of heart surgeries in industrial and developing countries, including Iran, and since the recurrence of complications of this type of surgery such as depression and sleep disorders is very stressful for the patient and his family and costs a lot. For drug treatment, disability or readmission of patients, to plan appropriate nursing measures, promote mental health services and implement related policies in the community, the need to be familiar with appropriate treatments, from this includes cognitive-behavioral therapy. In this regard, the aim of this study was to determine the effect of cognitive-behavioral intervention of the nurse on reducing depression and improving sleep quality in patients undergoing heart surgery.

Method: This study was a randomized clinical trial that was performed on 90 patients with depression and sleep disorders after open heart surgery at Kowsar Hospital in Shiraz (Heart Center) in 2016-2017. Participants were randomly divided into two groups of intervention and control. Demographic questionnaire, Beck questionnaire for measuring depressive symptoms and Hamilton questionnaire for determining the severity of depression and Pittsburgh questionnaire for measuring sleep quality were used to collect information. The cognitive-behavioral intervention of the leader nurse was performed by the researcher during 10-12 sessions for the intervention group. The primary outcome was the symptoms and severity of depression in patients after open heart surgery and the secondary outcome was the quality of sleep of patients after open heart surgery. In the control group, the usual treatment procedure was performed after heart surgery. Data were described using SPSS software version 22 and using descriptive statistics such as mean, standard deviation and frequency tables. The data were then analyzed by inferential statistical methods. Chi-square, Mann-Whitney and independent t-tests were used in inferential statistics.

Results: According to the findings of this study, the two groups were homogeneous in terms of demographic and clinical variables before the intervention. By comparing Beck depression score before and after the intervention in the intervention and control groups, the mean of depressive symptoms in the intervention group was significantly reduced (P-Value <0.001). Also, by comparing Hamilton depression score before and after the intervention in the intervention and control groups, the mean severity of

depression in the intervention group was significantly reduced (P-Value <0.001). Also, comparison of sleep quality score before and after the intervention in the two groups showed that after the intervention, sleep quality in the intervention group significantly improved (P-Value <0.001).

Conclusion: Implementation of Nurse-Led Cognitive-Behavioral Therapy leads to a reduction in symptoms and severity of depression and promote sleep quality in patient after open heart surgery. It seems that the application of this intervention is clinically useful and effective and economically viable and recommended.

Keywords: Depression, Sleep Quality, Open Heart Surgery, Nurse-Led Cognitive-behavioral therapy.